

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Ο ΝΟΥΜΑΣ. Βρέθηκε επίτελους κ' ένας τίμιος, άντρας, πού δὲ φοβήθηκε νὰ κηρύξει δημόσια τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ χαρακτηρίσει τίμια καὶ φωτεινὰ τὸ ἔργο τοῦ «Νουμά». Στὸ τελευταῖο φυλλάδιο (σελ. 293) τῆς Συμριναϊκῆς «Νεότης», ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους δημοσιογράφους τῆς Συμρινης, ὁ κ. Γ. Γ. Ἀναστασιάδης, γράφει τὰκίλουθα :

«... Ὁ «Νουμάς» εἶναι ὁ μεγάλος ἐπαναστάτης ποὺ χτύπησε κατωκέφαλα τὴ σαπιλα, τὴ γαγγραινιάρικη προγονολατρεία, τὶς ψεύτικες ἀξίες, μ' ἕνα λόγο, ὅτι ἀργότερο ὠνομάσθηκε «φαιλοκρατία». Στὴ φτώχεια τοῦ τὸν ἔβριζαν ὡς πληρωμένο, μὰ ἐκεῖνος μὲ ἀξιοθαύμαστη ἐπιμονὴ ἐξαικολουθοῦσε νὰ παρασκευάζει τὴν ἐθνικὴ ἐπανάσταση. Νέος Πρόδρομος, ἐτοίμασε τὸ δρόμο τοῦ Βενιζέλου καὶ ἔφερε τὸ Ἔθνος στὸ Γουδί, στὸ Κιλκίς, στὴν Καβάλλα. Ἄν φυλλομετρήσει σήμερον τοὺς τόμους τοῦ ἑνὸς ἀπροκατάλυτος κριτῆς θὰ ὁμολογήσει ὅτι ὁ «Νουμάς» ἔχει δίκιο νὰ κινηθεῖ πὸς εἶδε καὶ ἐτοίμασε ἐκεῖνο ποὺ οἱ κατήγοροὶ τοῦ μάλιστα κατώρθωσαν νὰ δοῦν πολὺ ἀργότερον στὸ Γουδί.

Συμρινη

Γ. Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΚΙ ἌΛΛΟ ΘΥΜΑ. Καὶ νά, πού καὶ ἡ καημένη ἡ «Νεότης» τῆς Συμρινης, μᾶς δηλώνει μὲ τὸ τελευταῖο φυλλάδιό της πὸς δὲ θὰ ξαναῤῥγει πιὰ. Θύμα κι αὐτή, καθὼς μᾶς τὸ ξομολογιέται, τῶν κανονιέρηδων τῆς Ἰδέας. Γιατὶ δυστυχῶς, ὅσο πληθαίνουν οἱ δημοτικιστὰδες, πληθαίνουν καὶ κείνοι πού φαντάζονται πὸς σώνουμε μοναχὰ οἱ εὐκὲς τους καὶ τὰ λόγια τους τὰ παχιά γιὰ νὰ βαστήξουνε στὴ ζωὴ ἕνα φύλλο δημοτικιστικὸ, πού ἐλούθηνες πολεμιέται. Στὰ «Χωρὶς γραμματόσημο» τοῦ περασμένου φύλλου σὰς ξομολογήθηκαμε μερικὰ ἀπὸ τὰ δικά μας. Ἐρχεται τώρα κ' ἡ «Νεότης» νὰ μᾶς δηλώσει πὸς αἰτία πού παύει εἶναι : «ἡ ἀδιαφορία πού ἔδειξαν στὸν ἀγώνα μας οἱ πλιότεροι ἀπὸ τοὺς φίλους, τοὺς ὀπαδοὺς, τοὺς θιασῶτες, τοὺς ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΤΕΣ μ' ἕνα ἔνομα· δὲν ἔκαναν τὸ στοιχειωδέστερο χρέος τους, νὰ πληρῶνουν τὴν τιποτένια τους συντροπή».

Καὶ συλλογιζόμεστε — καιρὸς πιὰ νὰν τὰ λέμε τὰ πράματα ! Ἀνάγκη εἰλικρινείας !— πὸς ἂν εἶποι οἱ κύριοι, πού θακρίζουνε στὸ τελευταῖο φυλλάδιο γιατί σταματᾶει ἡ «Νεότης», βάζανε ἕνα δεκάρικο ὁ καθένας τὸ μῆνα ἀπὸ τὴν τσεπούλα του, καὶ

ἡ «Νεότης» δὲ θὰ σταματοῦσε καὶ θάχανε διάφορα καὶ τὰ δάχρια τους.

Ἡ δόλια ἡ «Νεότης» κατηγορήθηκε καὶ ὡς πλερωμένη, πὸς δηλ. τὴ συντηροῦσαν οἱ πλούσιοι δημοτικιστὰδες. Ψέματα κι αὐτὸ. «Εἶναι ἀλήθεια, γράφει, πὸς ὁ κ. Πάλλης μᾶς ἔταξε τὴ χρηματικὴ του βότηεια, δὲν τῶκαμε ὁμως γιὰ λόγους πού εἶναι περιττὸ καὶ νὰν τοὺς ἀναφέρουμε».

Θιὰς χωρὶς τῆς κι αὐτῆ. Καὶ στὰ δικά μας τώρα.

ΧΑΡΑΧΤΗΡΑΣ. Ὁμὰ καὶ τσεκουράτα τὰ εἶπε σ' ἕνα γράμμα της (Κοίταξε «Ἐφημερίς» 22 Ὀκτωβρίου 1913, σελ. 1, στήλη 6) ἡ δ. Ἐ. Γ. Λαμπίρη, πού σπούδασε μουσικὴ στὴ Γερμανία (τὸ διπλομά της εἶναι ὑπογραμμένο ἀπὸ τοὺς ξακουστοὺς Βέγερ, Χόφμαν καὶ Σίφ) καὶ μᾶς ἔδωσε κίβλας σημάδια τοῦ ταλέντου της στὴ σύνθεση. Κάτι, φαίνεται, εἶχε γράψει ὁ φίλος Ξενόπουλος γιὰ τὴ δ. Λαμπίρη, πὸς εἶχε δηλ. χρέος ὁ κ. Νάζος νὰ τὴν πάρει καθηγήτρα στὸ μουσικὸ τοῦ Πρωτανεῖο (ἢ στὸ «Ῥαδιουργεῖο» του, ἔπιος ἰνόμασε κάποιος κάποτε τὸ Ὁδεῖο) ἔπαι τόσες μουσικὲς ἀσημότητες καὶ πρώτα πρώτα ἡ ἀφεντιά του, σιτίζονται, καὶ ἡ δ. Λαμπίρη ἀναγκάστηκε νὰ διαμαρτυρηθεῖ. Καὶ λέει, μαζὶ μὲ ἄλλα λόγια μεστὰ καὶ γενναῖα :

«... Γιὰ σκεφθεῖτε ἀλήθεια τί θαῦμα ἂν κατώρθωναν νὰ μὲ μπάσουν ἐκεῖ μέσα χωρὶς νὰ θέλω. Μὰ καὶ νὰ τὸ κατώρθωναν νὰ μὲ μπάσουν, θὰ ἔβγαίνα ἀπὸ τὴν ἄλλη πόρτα, κ. Ξενόπουλε, τὴν στιγμὴν πού θὰ μ' ἄφιναν ἐλεύθερη.

Ἐγὼ ἦλθα ἐδῶ διὰ νὰ τακτοποιήσω τὰς ὑποθέσεις μου καὶ νὰ φύγω. Πὸς φαντάζεται ὁ κ. Ξενόπουλος, καὶ ἴσως καὶ ἄλλοι ἀκόμη μαζὺ μὲ αὐτόν, ὅτι μία θέσις εἰς τὸ Ὁδεῖον τῶν Ἀθηνῶν θὰ μ' ἔκαμνε νὰ βάλω κατὰ μέρος ὅλα τὰ ὄρατα ἴνειρα, τὲς ἐλλίπιδες, τὴν φιλοδοξίαν μου, μὲ μίαν λέξιν νὰ διπλώσω νὰ φτερά μου, ν' ἀλλάξω τὸ πρόγραμμα τῆς ζωῆς μου ! Μίαν τέτοιαν θέσιν οὔτε ἐξήτησα ποτέ, οὔτε μοῦ προσεφέρθη. Ἄν μοῦ προσεφέρετο, δὲν θὰ τὴν ἐδεχόμην, οὔτε ἀπὸ τὸ ἐδῶ Ὁδεῖον, οὔτε ἀπὸ κανένα ἄλλο Ὁδεῖον τοῦ κόσμου.

Τὸ εἶπα τόσες φορές καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω ἄλλη μιά ἀκόμη— δὲν σκοπεύω νὰ διδάξω,— οὔτε τώρα οὔτε ποτέ, οὔτε εἰς τὴν Ἑλλάδα, οὔτε σὲ κανένα ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου,— ὁ προσορισμὸς μου εἶναι ἄλλος.

Ἐγὼ τὴν ἰδέαν πὸς ἕνας καλλιτέχνης αὐτοκτονεῖ τὴν στιγμὴν πού γίνεται δάσκαλος, καὶ — ναὶ μὲν ἡ ζωὴ εἶναι δυσάρεστος, ἀλλὰ δὲν ἀπεφάσισα ἀκόμη ἐντελῶς ν' αὐτοκτονήσω,— ὅταν καμμιά φορὰ τὸ ἀποφασίσω, ὑπάρχουν τόσοι τρόποι... Διατὶ νὰ προτιμήσω τὸ Ὁδεῖον Ἀθηνῶν;

Νά, θάρρος γνώμης καὶ νά, χαραχτήρας, πού ἀξίζει ἀληθινὰ νὰν τὰ ζηλέψουνε κι ἄντρες ἀκόμα !

ΤΑ ΠΙΣΩ ΜΠΡΟΣ. Μαλλιαροὶ λοιπὸν καὶ οἱ

νέοι της «Ποιητικής Έκδοσης»: έτσι το θέλουμε μερικές 'Αθηναϊκές φημερίδες, που κάθονται και ειρωνεύονται και βρίζουν τα παιδιά, γιατί γράφουν τα τραγούδια τους σε δημοτική γλώσσα, κι όχι στη γλώσσα του κ. Παγανέλη. Σήμερα είναι αποδειγμένο πια και παραδεγμένο πως κάθε νέος που νιώθει κάπως από Τέχνη, είτε πεζά γράφει είτε στίχους, θάν τα γράφει σε δημοτική γλώσσα: και σε λίγα χρόνια, μὰ πολὺ λίγα, κι όλες οἱ φημερίδες μας θὰ γράφονται δημοτικά, ἀφ' ὅτ' οἱ νέοι που δουλεύουν σήμερα σε φημερίδες και πού θάν τις διευτύνουν αὔριο μεθαύριο, εἶναι δημοτικιστάδες, κι ἀπὸ τοὺς φανατικώτερους. Τί κάθονται λοιπὸν κι ἀεροκοπανίζανε οἱ φημερίδες, ζητώντας νὰ φέρουνε τὰ πίσω μπρός :

ΕΝΑΣ ΤΙΜΙΟΣ ΠΑΤΕΡΑΣ

Ὁ Κωσταντῆς τὸ πήρε κατὰκαρδὰ πὺ δ σπιτονοικοκύρης του τοῦ εἶπε πὺς τὸ ἀπάνου πάτωμα τὸ νοίκιασε σὲ κοκκότες.

Νὰ σοῦ πῶ, κύρ-Μανώλη, ἐγὼ δὲ θὰ κάνω τὸ κορίτσι μου περιμαντόνα μ' αὐτὲς πὺ μου κουβάλλησες.

Μέθα σὲ μιὰ ταβέρνα τοῦ Μεταξουργείου καθόντουσαν κ' οἱ δυὸ ἀπάνου σὲ κόκκινα σακμινὰ πιάνοντας μὲ τὰ χέρια τους ὀλόκληρο τὸ γύρο ἐνὸς ξεστρωτοῦ τραπέζιου, πὺ δὲν εἶχε τίποτα ἄλλο ἀπὸ δυὸ ποτήρια γιομάτα κοκκινέλι, τὸ κατσάρι κ' ἓνα πιάτο μὲ ζεστὲς μαρίδες. Ὁ κύρ-Μανώλης ἀφ' ὅτ' ἐβούληξε στὴν ἀλατιέρα μιὰ μαρίδα, βάνοντας τηγε στὸ στόμα του, χαμογέλασε κάτου ἀπὸ τὰ μουστάκια του, πὺ τὰ σφούγγιξε ὕστερα μὲ τὸ ἀπάνου μέρος τοῦ χεριοῦ, ἔτοιμος γιὰ νὰπαντήσει στὴ διαμαρτυρία τοῦ φίλου του. Αὐτὸς ὅμως ξακολούθησε μὲ πιὸ πείσμα χτυπώντας τὸ χέρι του στὸ τραπέζι και κοιτάζοντας τονε μὲ μάτια κόκκινα και ὀργὰ ἀπὸ τὸ πιότὸ. Μάζωξε τὰ φρύδια του κ' ἐφούσκωνε, ἐπειδὴ, βλέπεις, τὸν ἔπνιγε τὸ δίκιο:

Αὔριο πρωτὶ-πρωτὶ ἐγὼ φεύγω, κ' ἔλα νὰ πάρεις τὰ κλειδιά τοῦ μπορντέλλου σου. Ὅριστε κόσμος, χάλια... ἄσ' τὸ διάλο! Ἀφ' τὸν καιρὸ πὺ κλείσανε ἐκεῖνα ἐκεῖ κάτου, γιομίσανε τὸν τόπο οἱ παλιογυναῖκες και σὰν τίς βρωμόμυγες βουζῶννε μὲς στ' αὐτιά μας. Φύλαξε λοιπὸν τὸ κορίτσι σου, ἂν μπορείς, τὴ γυναῖκα σου, τὴν ἀδερφή σου ἀπὸ τέτοια πανούκλα. Ἄμ' ἐσύ, βρε γεροκολασμένη, τί σοῦρθε ἐνῶ εἶτανε τόσο ἡσυχη και παστρικά ἡ γειτονιά μας, νὰ τὴνὲ λερῶσεις; Ἐτσι τῆπαθα και στὴν

ὁδὸ Σόλωνος: μὰ δὲ μούφταιγε τουλάχιστο ὁ νοικοκύρης. Εἶχα τοὺς δαντηδες, τὰ φοιτητάρια, πὺ χαλούσανε τὸν κόσμο μὲ τὰ λα-μινόρε τους, και δὲν κόταγε νὰρθεῖ κορίτσι τὸ βράδι ἀπὸ τὴ δουλιὰ του, δίχως νὰ τὸ πειράξουνε. Εἶπα κ' ἐγὼ νὰλλάξω γειτονιά, νὰ κοιμᾶμαι, ἀδερφέ, τὴ νύχτα και νὰ εἶμαι και ἡσυχος. Γυναῖκες εἶναι μὲ μακρὰ μαλλιά και λίγα μυαλά: τί περιμένεις; Κ' ἡῦρα τὴν ἀφεντιά σου, ἓνα νοικοκύρη μὲ ὑπόληψη: πὺ νᾶξερὰ πὺς θὰ μούθαινε τὴ φοιτιὰ πᾶνου στὸ κεφάλι μου. Τί παρὰδειγμα θὰ πάρεῖ ἓνα κορίτσι δέκα-τριῶν χρονῶν σὰ βλέπει ἀγαπητικούς, και μιλάει μὲ δαυτες; Ἐγὼ μ' ἔλη μας τὴ φίλια φεύγω τὴν αὐγὴ ἀπὸ τὸ σπίτι σου,

Μὴν ἀνάζεις, κύρ-Κωστή, και χαλᾶς ἄδικα τὴν καρδιά σου. Τὸ κορίτσι δὲν ἔχει νὰ φοθηθεῖ τίποτα. Νύχτα πάει στὴ δουλιὰ του και νύχτα γυρίζει. Αὐτὲς τὸ πρωτὶ θὰ κοιμῶνται, τὸ βράδι θὰ λείπουνε. Ὅσο γιὰ τὴν Κεριακή, ἐσεῖς πάντοτε βγαίνετε μὲ τ' ἀσκέρι στὸ Φάληρο. Ἐπειτα πόσο πειρασμοὶ δὲν εἶναι στὸ δρόμο ἀπὸ τὴν ὁδὸς Ἐρμοῦ ὡς τὴ Βάθη; Εἶναι καλὰ νὰ μὴν τῶχει τὸ κορίτσι: ἀλλὰ πὺ τῶχει ἡ κούτρα σου...

Ἄσ' τίς παροιμίες στὴ μπάντα. Ἐνα κ' ἓνα κάνουν δύο. Ἐγὼ φεύγω τὴν αὐγὴ ἀπὸ τὸ σπίτι σου.

Ὁ κύρ-Μανώλης ἐσκέφτηκε λιγάκι, σὰ νὰ ξέταξε τὴ συνείδησή του μὴ κάνει κακὸ στὸ φίλο του, ὕστερα σήκωσε ἀπαρρασιτικά τὸ ποτήρι, και ἀφ' ὅτ' ἔδειασε:

-- Και τὸ συμβόλαιο :

Δὲν πιάνεται.

Μὰ δὲν ἔχει τέτοιον ἔρο μέσα.

Εἶναι ὁ ἔρος και τὸ δικαίωμα τῆς ἡθικῆς. Τὸ συμβόλαιο πέφτει, κύρ-Μανώλη, σὰν κάνεις κατὰσσημα τὸ σπίτι πὺ νοίκιασε μιὰ τίμια οἰκογένεια. Πολλὰ τὰ λές, βλέπω: σὰ νὰ μὲ πέρασες γιὰ...

Χαθήκανε τόσες καλὲς φιλίες :

Καλὰ: κάνε ὅπως θές, κ' ἐγὼ τὸ χρέος μου.

Αὐτὴ τὴ στιγμή προβάλλει ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα γελαστός ὁ ταβερνιάρης, καιλαρᾶς και στρογγυλοπρόσωπος, και σφουγγίζοντας τὰ χέρια στὴν ποδιά του τοὺς σιγώνει, παίρνει ἓνα σακμινί, και κάθεται σὲ λίγη ἀπόσταση ἀπὸ αὐτοὺς.

Θὰ πιεῖτε τώρα κι ἀπὸ μένα ;

Φέρ' το, λοιπὸν, τί τὸ λές και δὲν τὸ κάνεις; φώναξε ἐνθουσιασμένος ὁ Κωσταντῆς, ἐνῶ ὁ σύντροφός του προσπαθοῦσε νὰ κολλήσῃ: τὸ μισοκνημένο τσιγάρο του. Κι ὁ ταβερνιάρης σηκώθηκε περήφανα, πήρε μὲ τὰ τρία του δάχτυλα τὰ ποτήρια, τὰ πηγαίνει στὸν πάγκο, τὰ πλένει μ' ἓνα κουρέλι,